

materiale. — 7. Periculum formale aliud est intrinsecum, et aliud extrinsecum, et quid sit utrumque? — 8. Qui est in occasione remota potest absolvi. — 9. Qui est in occasione proxima involuntaria, nec est in sui potestate eam remove, potest absolvi, dummodo tamen vitare conetur periculum formale peccandi per actus proprios. — 10. Absolvi tamen non potest, qui est in occasione proxima voluntaria, nec vult eam, cum possit, deserere, licet sub pretextu cujuscunque utilitatis, commodi, vel boni spiritualis, vel temporalis sui, vel proximi. — 11. Absolvi non potest consuetudinarius, seu recidivus, qui semper labitur in eisdem peccatis sine ulla spe emendationis, nec facit quantum in se est

(1. Occasio peccandi est duplex, scilicet proxima et remota. Occasio proxima est illa, quæ frequenter et sæpe sæpius homines similis conditionis ad peccatum inducit, vel experientia constat eam in hoc homine, circumstantiis attentis, talem effectum causare. Est in re communis. Occasio remota est illa, quæ, quamvis aliquo modo inducat ad peccatum, tamen raro inducit ad illud homines similis conditionis, vel experientia constat, eam in hoc homine, circumstantiis attentis, talem effectum raro causare. Est in re communis. (2. Hinc maxime sunt attendendæ circumstantiæ loci, temporis, personarum, et hujusmodi, quia sæpe contingit quod eadem occasio, quæ uni, attentis circumstantiis loci, temporis et personæ, est occasio proxima, alteri, seu etiam eidem ipsi, in diversis circumstantiis, sit remota; sic sæpe, eadem occasio carnis, seu conversatio mulieris, quæ juveni est proxima, seni, aut juveni valde timorato est remota; ita etiam sæpe contingit, quod eidem juveni conversatio unius mulieris sit occasio proxima, et conversatio alterius mulieris sit ei solum occasio remota, et quod etiam conversatio ejusdem mulieris in uno tempore et loco sit ei occasio proxima, ut si in tempore magis periculoso reperiat solus cum sola, et in alio tempore minus periculoso, aliis simul astantibus, sit ei tantum occasio remota.

(3. Sicut occasio est duplex, ita duplex est periculum peccandi, scilicet proximum et remotum. Proximum est illud, quod, attentis circumstantiis, habet frequentem conjunctionem cum peccato. Remotum autem est illud, quod, attentis circumstantiis, habet raram conjunctionem cum peccato. Sic in re communis doctorum. (4. Periculum autem, vel occasio, non ideo dicitur proxima, quod inter ipsam et peccatum nihil mediet; plerumque enim mediat aliquid, verb. grat. tentatio, aspectus, tactus, colloquium, et hujusmodi; sed ideo dicitur proxima, quia inter ipsam occasionem, et peccatum, communiter nihil intervenit, quod impediatur peccatum. Card. de Lugo, *De penitentia*, disp. 14, n. 162; La Croix, lib. III, n. 251, et alii.

(5. Periculum proximum aliud est formale, et aliud materiale. Formale est illud, quod, attentis circumstantiis, ita inclinatur, et movet ad peccandum, ut in persona similis conditionis soleat frequenter, et sæpe

pro tali consuetudine peccaminosa deserenda. — 12. Si vero consuetudinarius, seu recidivus post ultimam suam confessionem se vel paululum emendavit, nec tot peccata, ut ordinarie solitus erat, commisit, et aliquem conatum ad se emendandum adhibuit, debet absolvi. — 13. Cum recidivæ peccati sunt ex sola fragilitate intrinseca, potest penitens toties absolvi, quoties confessarius judicat eum serio dolere et proponere in posterum se emendare. — 14. An sint absolventi, necne illi consuetudinarii, seu recidivi, qui in aliqua confessione minora afferunt peccata, et in alia majora, et sic vicissim longo tempore sua peccata continuant, et quomodo cum eis procedendum?

sæpius esse conjunctum cum peccato. Materiale vero est illud, quod de se secundum circumstantias suas extrinsecas solet esse conjunctum cum peccato, quamvis non jungatur ob specialem conditionem subjecti. Unde materiale periculum est occasio externa, quæ secundum se solet frequenter esse conjuncta cum peccato; formale autem, præter occasionem externam, includit tales circumstantias, ut his omnibus attentis in persona similis conditionis existimetur hic, et nunc fore conjunctum cum peccato. Sic in re communis doctorum. (6. Hinc idem periculum potest esse respectu unius formale, et respectu alterius solum materiale, ut, salva proportione, dictum est supra sub n. 2 de occasione proxima, et remota. (7. Periculum formale aliud est intrinsecum, et aliud extrinsecum. Intrinsecum est illud, quod oritur ex propria et personali intrinseca prava conditione, seu natura ipsius talis personæ. Extrinsecum autem est quod non oritur ex intrinseca prava conditione ipsius personæ, sed ex aliqua occasione extrinseca: Communis.

(8. Qui est in occasione remota, potest absolvi, alioquin deberemus, ad evitandas occasiones remotas, exire de hoc mundo, ut inquit Apostolus *I ad Corinth.*, v, 10, ibi: *Alioquin debueratis de hoc mundo exiisse.* Cum etiam in ipsa solitudine, et in licitis commerciis humanis adsit occasio remota peccandi. Communis.

(9. Qui est in occasione proxima involuntarie, nec est in sui potestate eam remove, potest absolvi, dummodo tamen vitare conetur periculum formale peccandi per actus proprios. *Vide verb. ABSOLUTIO*, art. 2, n. 8, 9 et 10, ubi assignantur dicti actus proprii, afferuntur ratio conclusionis, et datur ad hoc monitio pro confessariis.

(10. Absolvi tamen non potest, qui est in occasione proxima voluntaria, nec vult eam, cum possit, deserere; licet sub pretextu cujuscunque utilitatis, commodi, vel boni spiritualis, vel temporalis sui, vel proximi. Habetur clare ex pluribus propositionibus damnatis relatis sub dict. verb. *ABSOLUTIO*, art. 2, n. 12; *vide ibi* usque ad n. 13.

(11. Absolvi non potest consuetudinarius, et recidivus, qui semper labitur in eisdem peccatis sine ulla spe emendationis, nec facit quantum in se est pro tali consuetudine peccaminosa deserenda. *Vide ibi*, a num. 14 ad 16.

(12. Si vero consuetudinarius, seu recidivus post ultimam suam confessionem se vel paululum emendavit, nec tot peccata, ut ordinarie solitus erat, commisit, et aliquem conatum ad se emendandum adhibuit, debet absolvi. *Vide ibi*, n. 17 (125).

(13. Cum recidivæ peccati sunt ex sola fragilitate intrinseca, potest penitens toties absolvi, quoties confessarius judicat eum

OCCISIO.

Vid. verb. HOMICIDA, HOMICIDIUM.

OCCULTATIO.

(1. Occultatio fidei, cum simulatione Mahumetismi damnatur. *Bened. XIV*, t. I, const. 89, incip. *Inter omnigenas*, § 3. (2. Præsertim in iudicio. *Idem, ibid.*, § 4. (3. Occultantes fidem tali simulatione excluduntur a sacramentis in vita, et a suffragiis in morte. *Idem ibi*, § 6. (4. Ad occultandam fidem, non licet vitæ institutum amplecti omni religionis exercitio vacuam. *Idem, ibi*, § 7. (5. Nec Ecclesiæ præcepta infringere. *Idem, ibi*, § 3. (6. Occultantibus fidem cum dicta simulatione Mahumetismi nullæ dispensationes, aut gratiæ de Ecclesiæ the-

sauro sunt concedendæ. *Idem, ibi*, § 14.

(7. Occultatio impedimenti, sive defectus, de quo quis in actu professionis interrogatus fuit, addita declaratione, quod religio ipsum cum eo impedimento, aut defectu admittere non intendebat, an allegari possit ab ipso professore ad obtinendam declarationem nullitatis professionis, est a Superiore regulari et ab ordinario loci simulate discutendum, donec a Sanctissimo, ut in præmissis, hæc cum aliis similibus questionibus explanetur et definiatur. *Idem, tom. II, constit. 37, incip. Si datam.*

OCCULTUM.

Vid. verb. NOTORIUM, num. 12 et per tot.

OCCUPATIO PRO ACQUIRENDO RERUM DOMINIO.

Vid. verb. DOMINIUM, art. 3, a num. 6 ad 35.

OCTAVÆ.

SUMMARIUM.

1. Octavarum usus est in Ecclesia antiquissimus. — 2. Octavæ introductæ fuerunt ad majorem solennitatem præcipuarum festivitatum. — 3. Cur autem octo dies assignentur ad hunc effectum, spectat ad mysterium numeri octonarii. — 4. Assignatur primum mysterium in sensu mystico. — 5. Assignatur secundum mysterium in sensu anagogico. — 6. Assignatur tertium mysterium in sensu tropologico. — 7. Die octava etiam non privilegiata occurrente cum duplici majore per annum, transferatur duplex majus, et fit officium de ipsa octava; et octava cedit solis festis solemnibus primæ et secundæ classis, nisi sit privilegiata, ut octava Corporis Christi, de qua infra sub num. 15, et octava Nativitatis Domini et Epiphaniæ, de quibus infra sub n. 34. — 8. Infra octavam Paschæ et Pentecostes prohibetur officium de festo cujuscunque ritus et dignitatis; item prohibentur missæ votivæ et de Requiem. — 9. Infra octavam Epiphaniæ prohibetur quodcunque officium præter primæ classis, sed

(125) *Nota Romani theologi.* — Non ita facile absolvi debet consuetudinarius, qui paululum dumtaxat se emendavit, ac aliquem ad sui emendationem conatum adhibuit, ut auctor asserit. Etenim, ut fere omnes sanioris ethicæ theologi fatentur, iis impertienda est absolutio, qui efficacia adversus peccata remedia adhibuit, qui sua crimina sincere plangunt, et detestantur supra quodcunque detestabile, adeo ut mori malint, quam in eadem relabi; uno verbo, qui idonea emendationis indicia præstant. Quæ indicia tunc manifestantur, quando penitens vitiosum

in die octavæ etiam officium primæ classis; item prohibentur missæ votivæ et de Requiem. — 10. Infra octavam Corporis Christi prohibetur officium de duplici translato, semiduplici occurrente; item prohibentur missæ votivæ et de Requiem. — 11. Infra octavam Nativitatis D. N. J. Christi prohibentur missæ votivæ et de Requiem. — 12. Infra octavas non privilegiatas, de quibus possit fieri officium, vel non? — 13. Occurrentibus in eadem die infra octavam Corporis Christi duobus festis duplicibus, alterum eorum est transferendum post octavam. — 14. Si octava Corporis Christi occurrat, vel concurrat cum die octava S. Joannis Baptistæ, seu sanctorum apostolorum Petri et Pauli, aut alterius sancti titularis vel patroni, aut dedicationis, fit totum officium de octava Corporis Christi, et sola commemoratio aliarum octavarum. — 15. In die octavæ Corporis Christi fit tantum de S. Joanne Baptista, de SS. apostolis Petro et Paulo, aut de alio ex solemnioribus eodem die occurrentibus cum commemoratione octavæ. — 16.

habitu sic vincit, ut periculum proximum, seu probabile peccandi sustulerit, quando non adeo facile obliviscitur statim sui propositi, sed saltem per aliquod tempus perseverat, et difficilius, vel rarius cadit. Hæc autem non verificantur certe de penitente illo, qui paululum se emendavit ab ultima confessione, ac aliquem adhibuit conatum ad sui emendationem, loquendo præcipue de consuetudinario, qui pravi sui habitus radices omni, quo potest, conatu evellere debet.

Si festum S. Antonii de Padua, aut aliud festum secundæ classis occurrat in die Corporis Christi, transfertur post octavam. Observa tamen posterius decretum relatum numero sequenti. — 17. Si tamen tale festum esset titolare, sicuti est aliud quodlibet primæ classis, tunc fieret de eo officium infra octavam; imo infra dict. octavam fieri potest etiam officium de duplicibus translatis secundæ classis, ex posteriori decreto 30 Maii 1699. — 18. Si festum habens octavam transferatur post dies octo a die festi, non celebratur illo anno cum octava; si transferatur ad pauciores dies, octava non transfertur, sed numerari debet a die, quo festum incidebat; dies autem octavæ celebratur suo die, ac si festum non fuisset translatum. — 19. Si festum, quod celebrari solet cum octava, venerit paulo ante Quadragesimam, ante Pentecosten, et ante diem 17 Decembris, tunc de tali octava a Feria iv Cinerum, vigilia Pentecostes, et a die 17 Decembris nihil amplius fit, nec commemoratio. — 20. In Pascha Resurrectionis et Pentecostes officium Octavæ terminatur in Sabbato sequenti ad Nonam. — 21. In Quadragesima sine speciali privilegio non possunt celebrari octavæ. — 22. Si in Quadragesima occurrit officium infra octavam, qui ex speciali privilegio octavam celebrant, debent dicere missam conventualem de feria cum commemoratione octavæ, et missas privatas possunt dicere de octava cum commemoratione feriae. — 23. De octava concurrente cum alia die octava fit a capitulo de sequenti cum commemoratione præcedentis, exceptis octavis privilegiatis, in quibus de aliis sequentibus non privilegiatis fit tantum commemoratio. — 24. Die octava concurrente cum sequenti duplici minori etiam translato fit a capitulo de sequenti cum commemoratione octavæ. — 25. Die octava concurrente cum sequenti duplici majori, etiam translato, totum officium fit de sequenti cum commemoratione octavæ, excepta die octava Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis et Corporis Christi, in quibus de sequenti, etiam duplici majori, fit tantum commemoratio. — 26. Die octava concurrente cum duplici secundæ classis, etiam translato, totum officium fit de se-

(1. Octavarum usus est in Ecclesia antiquissimus, de quo agit Durandus in suo *Rationali*, lib. vi, cap. 1, n. 45. (2. Et introductæ fuerunt ad majorem solemnitatem præcipuarum festivitatum. Hinc Radulfus, propos. 19 ait: « Magnitudo festi a nobis exigit, ut prius illud incipiamus, et tardius terminemus; prævenimus vigilia, prorogamus, cum ad octavum diem festum protendimus: præveniamus ergo, et prorogemus, ut ardentius, quos debemus, recolamus; quæve uno die minus possumus, reliquis diebus compensemus. »

(3. Cur autem octo dies assignentur ad hunc effectum, spectat ad mysterium numeri octonarii. Quarti, *Comment. in rubric. Missal.*, part. 1, tit. 2, ante dub. 1, et alii *ibi cit.* (4. In sensu igitur mystico primum octavæ mysterium consistit in expressione perfectionis omnimodæ et completæ illius sancti, cujus festum celebratur cum octava, vel sublimitatis mysterii, quod recolitur; eo quia octonario numero designatur justitia et perfectio, etiam apud gentes pythagoricos; quippe justitia æqualitatem respicit, et servat, numerus autem octonarius primus omnium ita solvitur et dividitur in numeros pariter pares, hoc est in bis quaternas, ut nihilominus in numeros æque pariter pares divisio ipsa solvatur, hoc est in

quenti cum commemoratione octavæ. — 27. Concurrente autem die octava cum duplici primæ classis, totum officium fit de sequenti sine commemoratione octavæ. — 28. Quæcumque dies octava B. M. V. debet habere integras utrasque vespervas in concurrentia cum festo duplici minori. — 29. Dies octava non privilegiata dimidiat vespervas in concurrentia cum duplici minori. — 30. Dedicatio Apostolorum et Salvatoris extra Urbem non habent integras vespervas, si die præcedenti, vel sequenti celebretur officium duplex minus. Idem dicendum est de die octava dedicationis. — 31. Si aliqua dies octava incidat in Dominicam privilegiatam, de qua debeat fieri officium, quomodo id regulandum? — 32. Infra octavam officium fit semiduplex, in die octavæ fit duplex; infra octavam omnia dicuntur sicut in secundis vespervis festi, et in primis vespervis diei octavæ, omnia sicut in primis vespervis festi, nisi aliter in propriis locis notetur. — 33. De octavis Nativitatis, Epiphaniæ et Corporis Christi fit semper commemoratio quocumque festo in illis occurrente. — 34. Si in die octava alicujus festi habentis octavam occurrat aliquod festum duplex primæ, vel secundæ classis, debet fieri officium de festo cum commemoratione diei octavæ, excepta die octavarum Nativitatis Domini et Epiphaniæ, in quibus non fit de aliquo festo, sed transfertur in primam diem non impeditam. — 35. Festum occurrens in Dominica in Albis, et Dominica Trinitatis, cujuscumque sit ritus et dignitatis, transfertur in sequentem diem non impeditam. — 36. Dies octavæ omnes (exceptis Christi et B. M. V.) sunt ejusdem solemnitatis. Octava autem dedicationis est dignior, quam patroni; patroni, quam titularis; assumptionis, quam dedicationis. Octava autem Omnium Sanctorum tanquam dignior præferenda est octavæ Dedicat. ecclesiæ; ad n. 37. — 38. Infra octavas privilegiatas nequit cantari missa defunctorum in anniversario et officio solemnibus. — 39. Infra octavam Corporis Christi nequit cani missa defunctorum, nisi præsentem cadavere. — 40. Non licet facere octavam pro defunctis sine speciali indulto S. Apost.

bis bina; hunc numerum appellarunt plenum. Hic enim numerus efficit cubum corporeæ soliditatis indicium. Insuper in Evangelio manifestum habemus ejusdem significationis exemplum in octo beatitudinibus, quibus Christianæ vitæ perfectio continetur et exprimitur, de quibus loquens divus Augustinus lib. 1 *De serm. Dom. in monte*, c. 3. « Octava, inquit, tanquam ad caput redit, quia consummatum, perfectum ostendit ac probat. Hinc perfectam justitiam sanctorum, vel consummatam sublimioris cujusque mysterii perfectionem, octo dierum numero sancta mater Ecclesia veneratur. »

(5. Secundo, in sensu anagogico octava significat æternitatem gloriæ, qua fruuntur sancti et beati. Ubi adnotandum, septem dies hebdomadæ significare spatium hujus vitæ præsentis, qui in sanctis fuerunt pleni virtutibus, et donis Spiritus sancti, juxta illud Psalmistæ: *Dies pleni inventur in eis*. Additur insuper dies octavæ in præmium virtutum et laborum, id est dies æternitatis, quæ una est, et illi nec succedit nox ulla, nec caligo, et consequitur vitam præsentem septem dierum. Ita Fortunatus, lib. iv, cap. 4: « Celebratur, inquit, per septem dies opus septiformis Spiritus, et octava die consummatio et glorificatio ejusdem operis. »

(6. Tandem in sensu tropologico concludimus cum Hesychio lib. vi in *Levit.*, ubi sic ait: « Ut doceamur debere nos exempla sanctorum sequi, et tempore vitæ, quod septenario significatur, Deo placere, quousque ipso Deo octava demum die fruamur. » Hæc Hesychius, et ad litteram Paulus Maria Quarti, *Commentar. in rubricas Missalis*, part. 1, tit. 2, ante dubium primum.

(7. Dies octava cujuslibet festi, quod cum hujusmodi solemnitate celebratur, quia non transfertur, excludit, et transferri facit quodlibet festum duplex in ea occurrens per annum, sive sit minus, sive majus; solisque cedit festis solemnibus 1 aut 2 classis, seu talium vim habentibus, nisi sit privilegiata, qualis est octava Epiphaniæ, de qua in rubricis generalibus: « Hinc ubi festum S. Elisabeth Hungariæ celebratur cum octava, festum B. Delphinæ occurrens in die octava, licet sit duplex majus, transferri debet in primam diem non impeditam. » Ex decreto sacre Rit. congregationis 1 Martii 1681. Sic in rubricis particularibus nostri *Breviarii Franciscani*, n. 131.

(8. Infra octavam Paschæ et Pentecostes prohibetur officium de festo cujuscumque ritus et dignitatis. Item prohibentur missæ votivæ et de Requiem. Sac. congreg. Rit. 28 Aug. 1627, et 23 Aug. 1704 et 1714, et 10 Decemb. 1718.

(9. Infra octavam Epiphaniæ prohibetur quocumque officium præter primæ classis, sed in die octavæ etiam officium primæ classis. Item prohibentur missæ votivæ et de Requiem. Sac. Rit. congr. 18 August. 1627, et 23 Aug. 1704, et 10 Decemb. 1718.

(10. Infra octavam Corporis Christi prohibetur officium de duplici translato, et semiduplex occurrente. Item prohibentur missæ votivæ et de Requiem. Sacra congreg. Rit. 21 Junii 1670, et 23 August. 1704 et 1714, et 10 Decemb. 1718.

(11. Infra octavam Nativitatis Domini nostri Jesu Christi prohibentur missæ votivæ et de Requiem. Sac. Rit. congr. 27 Septembris 1707.

(12. Infra reliquas octavas non privilegiatas fit officium etiam de festis semiduplicibus, et de ipsis translatis, si incidant in Dominicam infra octavam, et haberi possint immediate die lunæ, seu incidant in festo duplici occurrente infra octavam, et dies immediate sequens non sit impedita alio festo duplici, vel semiduplici. Sac. Rit. congreg. 30 Septemb. 1679, et 22 Decembr. 1696. Unde sequitur quod semiduplicia infra octavam die impedito occurrentia, si non possint haberi die immediate sequenti, debeant transferri post totam octavam, et post omnes octavas, si plures sibi immediate succedant, ex decreto sacre Rit. cong. 11 Julii 1664, et ex rubricis anni 1656, ab eadem sacra congr. approbatis. Duplicia autem, licet non possint haberi prima die immediate sequenti, possunt haberi aliis diebus sequentibus infra octavam. De semiduplicibus ad libitum non fit infra quameunque octavam. Sac. congreg. Rit. 24 Januar. 1682.

(13. Occurrentibus in eadem die infra octavam Corporis Christi duobus festis duplicibus, alterum est transferendum post octavam. Sac. Rit. congr. 7 Decemb. 1680.

(14. Si octava Corporis Christi occurrat, vel concurrat cum die octava S. Joannis Baptistæ, seu SS. apostolorum Petri et Pauli, aut alterius S. titularis, vel patroni, aut dedicationis, fit totum officium de octava Corporis Christi, et sola commemoratio aliarum octavarum. *Rubric. gener. Breviar.*, tit. *De translatione fest.*, n. 1. (15. In die octavæ Corporis Christi fit tantum de S. Joanne Baptista, si eodem die occurrat, vel de SS. Petro et Paulo, aut de alio ex solemnioribus cum commemoratione octavæ. Ex rubric. anni 1666, a sac. congr. Rit. approbatis, et ex rubricis generalibus *Breviarii*, tit. *De translatione festorum*, n. 1.

(16. Si festum sancti Antonii de Padua, aut aliud festum 2 classis occurrat in die Corporis Christi, transfertur post octavam. Sacra Rituum congregatio 12 Jul. 1664. Observa tamen posterius decretum in fine numeri sequentis. (17. Si tamen tale festum esset titolare, sicuti et aliud quodlibet primæ classis, tunc fieret de eo officium infra octavam, cum infra octavam Corporis Christi possit et debeat fieri officium de duplicibus primæ classis, etiam translatis ex cit. rubricis anni 1666, a sacra congr. Rit. approbatis, et ex rubricis generalibus *Breviarii*, tit. *De translatione festorum*, n. 1. Imo infra dictam octavam fieri potest etiam officium de duplicibus translatis 2 class. ex posteriori decreto 30 Maii 1699.

(18. Si festum habens octavam transferatur post dies octo a die festi, non celebratur illo anno cum octava. Si transferatur ad pauciores dies, octava non transferetur, sed numerari debet a die, quo festum incidebat, et celebrari debebat, si translatum non fuisset; dies autem octavæ celebratur suo die, ac si festum non fuisset translatum, etiamsi occurrat statim post festum ipse. Ex cit. rubricis anni 1666, ut patet in rubricis particularibus nostri *Breviarii Franciscani*, n. 124.

(19. Si festum, quod celebrari solet cum octava, venerit paulo ante Quadragesimam, ante Pentecosten, et ante diem 17 Decembris, tunc de tali octava a feria 4 Cinerum, vigilia Pentecostes, et a die 17 Decembris, nihil amplius fit, nec commemoratio. *Rubric. general. Breviarii*, sub tit. *De octavis*, n. 1. Intellige tamen quod quando dies 17 Decembr. vel dies Cinerum occurrunt infra aliquam octavam, ipsa octava terminari debet ad nonam præcedentis diei, etiamsi vespere sequentes (nullo occurrente festo) recitari debeant de Psalterio. Sic expresse rubricæ particulares nostri *Breviarii Franciscani*, tit. *De commemor.*, n. 96, ex rubricis anni 1666. Et si ante vigilia Pentecostes, seu feria 6 post octavam Ascensionis occurrat infra aliquam octavam, ipsa octava desinit ad nonam inclusive dictæ feriæ 6 ita ut in vespervis illius diei nihil fiat, nec etiam commemoratio de dicta octava: sic expresse cit. rubricæ, n. 95; Merati post Gavanti.

t. II, sect. 6, cap. 17, n. 5; Bauldry, part. IV, cap. 3, n. 5, et alii rubricistæ passim. In ipsa autem feria 6 post octavam Ascensionis potest fieri de festo semiduplex etiam translato. Sac. Rituum congr. in *Romana duoborum* 11 Aug. 1691.

(20. In Pascha Resurrectionis et Pentecostes officium octavæ terminatur in Sabato sequenti ad Nonam. Rubric. general. *Breviarii*, sub tit. *De octavis*, num. 2.

(21. In Quadragesima sine speciali privilegio non possunt celebrari octavæ. Citat. rubr. gener., tit. *De octavis*, n. 1. (22. Si in Quadragesima occurrat officium infra octavam, qui ex speciali privilegio octavam celebrant, debent dicere missam conventionalem de feria cum commemoratione octavæ, et missas privatas possunt dicere de octava cum commemoratione feriæ. Sacra congregatio Rit. 23 Januarii 1662.

(23. Die octava concurrente cum alia die octava fit a capitulo de sequenti cum commemoratione præcedentis, exceptis octavis privilegiatis, in quibus de aliis sequentibus non privilegiatis fit tantum commemoratio. Rubr. general. *Brev.*, tit. *De concurrentia officii*, n. 7. (24. Die octava concurrente cum sequenti duplici minori etiam translato fit a capitulo de sequenti cum commemoratione octavæ. Rubr. gener., *loc. cit.*, n. 7. (25. Die octava concurrente cum sequenti duplici majori etiam translato, totum officium fit de sequenti cum commemoratione octavæ, excepta die octava Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, et Corporis Christi, in quibus de sequenti etiam duplici majori fit tantum commemoratio. Rubr. gener., *loc. cit.*, n. 7. (26. Die octava concurrente cum duplici secundæ classis etiam translato, totum officium fit de sequenti cum commemoratione octavæ. Rubr. general., *loc. cit.*, n. 7. (27. Concurrente autem die octava cum duplici primæ classis, totum officium fit de sequenti sine commemoratione octavæ; ex regula generali in tabula, quando concurrunt sub n. 1.

(28. Quæcunque dies octava B. Mariæ Virginis debet habere integras utrasque vespas in concurrentia cum festo duplici minori. Sacra congregat. Rit. 11 Augusti 1691. (29. Dies octava non privilegiata dimidiat vespas in concurrentia cum duplici minori. Sac. Rit. congreg. 12 Jul. 1663. (30. Dedicatio Apostolorum et Salvatoris extra Urbem non habent integras vespas, si die præcedenti, vel sequenti celebretur officium duplex minus. Idem dicendum est de die octava dedicationis. Sac. Rit. congr. 12 Jul. 1664.

(31. Si aliqua dies octava incidat in Dominicam privilegiatam, de qua debeat fieri officium, in primis vespis dicuntur Psalmi Sabbati, capitulum de Dominica cum commemoratione octavæ, et si in Sabato fuit festum semiduplex, de hoc sunt vespas, attamen a capitulo fit de Dominica, et prima commemoratio est de priori semiduplexi, quia de eo fuit officium, secunda

est de octava, quæ nec habuit, nec habebit officium. Sic ex Gavant. expresse La Croix, lib. IV, n. 1280.

(32. Infra octavam officium fit semiduplex, in octava fit duplex; infra octavam omnia dicuntur sicut in secundis vespis festi, et in primis vespis diei octavæ, omnia sicut in primis vespis festi, nisi aliter in propriis locis notetur. Rubr. gener. *Breviarii*, tit. *De octavis*, n. 5. (33. De octavis Nativitatis, Epiphaniæ, et Corporis Christi fit semper commemoratio quocunque festo in illis occurrente. Rubr. gener., *loc. cit.*, n. 3.

(34. Si in die octava alicujus festi habentis octavam occurrat aliquod festum duplex 1 vel 2 classis, debet fieri officium de festo cum commemoratione diei octavæ, excepta die octava Nativitatis Domini et Epiphaniæ, in quibus non fit de aliquo festo, sed transfertur in primam diem non impeditam. Rubr. general. *Breviar.*, tit. *De translation. festor.*, n. 2. (35. Si autem non fuerit ex prædictis festis, debet fieri officium de octava, et festum transferri juxta dicta supra n. 7. Festum occurrens in Dominica in Albis, et Dominica Trinitatis, cujuscunque sit ritus et dignitatis, transfertur in sequentem diem non impeditam. Quamvis enim in Pascha resurrectionis et Pentecostes officium octavæ terminetur in Sabato sequenti ad Nonam, juxta dicta supra n. 20, tamen dictæ duæ Dominicæ cum aliis sunt privilegiatæ, ut patet ex rubric. general., tit. *De commemorationibus*, n. 3, et tit. *De translation. festor.*, n. 1.

(36. Dies octavæ omnes (exceptis Christi et B. M. V.) ordinariæ sunt ejusdem solemnitatis: hinc dividere debent vespas juxta dicta supra sub n. 23 nisi aliter notetur. Octava autem dedicationis est dignior, quam patroni; patroni, quam titularis (nisi sit intra hos magna distantia dignitatis), assumptionis, quam dedicationis. La Croix, lib. IV, n. 1279. Octava autem Omnium Sanctorum tanquam dignior præferenda est octavæ Dedicationis eccles. Sac. Rit. congr. 5 Martii 1695.

(37. Proposito in sac. Rit. congregat. a capitulo cathedralis Collensis, inter alia, nono dubio: « An infra octavas privilegiatas possit cantari missa defunctorum in anniversario et officio solenni? » Ead. sac. Rit. congregat. in *Collen.*, die 5 Julii 1698, respondit « Ad 9, Negative. »

(38. Infra octavam Corporis Christi non sunt canendæ missæ mortuorum, nisi præsentem corpore. Sac. Rit. congreg. in *Nuscana* 12 Septembr. 1671. (39. Quod intelligendum est etiam de diebus infra omnes quinque octavas privilegiatas, nempe Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Paschæ, Pentecostes, et dictæ Corporis Christi, ex alio supra allato decreto ejusdem sac. Rit. congr. in *Collen.* die 5 Julii 1698, in responsione ad 9 dub.

(40. Nemini licet facere octavam pro defunctis sine speciali indulto Sedis Apostolicæ. S. R. C. 13 Augusti 1667 in *Romana*.

SUMMARIUM.

1. Oculo carens, si non sit valde deformis, non est irregularis, et consequenter ordinari potest. — 2. Impudicus oculus impudici cordis est nuntius. — 3. Oculi irritamenta sunt vitiorum. — 4. Oculos stibio depingere non licet. — 5. Oculis noxia assi-

(1. Oculo carens, si non sit valde deformis, non est irregularis, et consequenter ordinari potest. Vide verb. IRREGULARITAS, art. 1, n. 12, § *Secunda ex defectu corporis*.

(2. Impudicus oculus impudici cordis est nuntius. Cap. *Nec solo* 12, caus. 32, q. 5.

(3. Oculi irritamenta sunt vitiorum, ducuntque scelerum. Seneca, *De remediis fortuit.* Unde S. Joannes Chrysostomus, in cit. cap. *Nec solo* 12, caus. 32, q. 5, sic ait: « Mulier, si se decoraverit, et vocaverit ad se oculos hominum, etiamsi plagam non intulerit, vindictam dabit extremam, venenum enim obtulit, etsi nullus, qui libat, inventus sit. »

(4. Oculos stibio depingere non licet. Fagnan., lib. III *Decretal.*, in c. *Multa* 1, Ne clerici vel monachi, num. 66. Unde S. Augustinus, epist. 37, ante med., t. II, dicit: « Fucari figmentis, quo rubicundior vel candidior appareat, adulterina fallacia est. » Sic impia Jezabel, introitu Jehu audito, depinxit oculos suos stibio, *IV Reg.* IX, 30, ibi: *Porro Jezabel, introitu ejus audito, depinxit oculos suos stibio, et ornavit caput suum.* Et sub figura multiplicium stuprorum duarum meretricum Oollæ et Oollibæ acriter reprehendit idololatram Samaritæ et Jerusalem *Ezechiel.* xxxii, 40, ibi: *Circumlinisti stibio oculos tuos, et ornata es mundo muliebri.*

SUMMARIUM.

1. Odium opponitur directe amori, seu charitati. — 2. Sicut duplex est amor, scilicet unus amicitie, et alter concupiscentiæ, ita duplex quoque est odium, scilicet unum personæ, seu odium inimicitie, et alterum odium qualitatis, seu odium abominationis. — 3. Odium personæ seu odium inimicitie quid sit? — 4. Odium qualitatis, seu abominationis quid sit? — 5. Odium personæ, seu inimicitie non reperitur in Deo. — 6. Bene vero odium qualitatis, seu abominationis. — 7. In homine reperitur utrumque; scilicet, et odium inimicitie et odium abominationis. — 8. Odium inimicitie tum erga Deum, tum erga proximum est peccatum de genere suo gravissimum. — 9. Odium inimicitie erga Deum non potest esse veniale ob parvitatem materiæ,

(1. Odium opponitur directe amori, seu charitati. *Communis*.

(2. Unde sicut duplex est amor, scilicet unus amicitie, et alter concupiscentiæ, ita duplex quoque est odium, scilicet unum personæ, seu odium inimicitie, et alterum odium qualitatis, seu odium abominationis. *Communis*. (3. Odium personæ, seu odium inimicitie, est illud quo personæ alicui volumus malum, quatenus absolute illi

gnantur. — 6. Oculos retro nulla lex, nulla appellatio, nullaque inhibito habet. — 7. Oculorum officium durius est amisisse, quam linguæ. — 8. In missa quando sacerdos debeat oculos elevare? — 9. Et quando debeat eos demissos tenere?

(5. Oculis noxia:

Allia, vina, venus, pulvis, ventus, faba, fumus. Ista nocent oculis, sed vigilare magis.

Sic apud Ursayam in *Miscellaneo sacro et profano*, litt. O, n. 24 et 25.

(6. Oculos retro nulla lex, nulla appellatio, nulla inhibito habet. Rota in *Illerden. Hæreditatis* 4 Februar. 1705, § *Quod sic*, coram Ansal., apud Ursayam, *loc. cit.*, n. 26.

(7. Oculorum officium amisisse durius est, quam linguæ. Fagnan., lib. II *Decretal.*, in cap. *Cum percussio* 1, De clerico ægrolante, n. 14; cap. *Causam quæ*, De election.; cap. 1, *De tregua et pace*. Cum similibus.

(8. In missa sacerdos elevat oculos, ad *Munda cor meum, Veni sanctificator*, ad oblationem hostiæ et calicis, sed offerens hostiam, statim iterum deprimit in hostiam, offerens autem calicem tenet elevatos. Item oculos elevat ad *Suscipe sancta Trinitas, Te igitur clementissime, Gratias agamus*, dum dicit *Deo nostro, Qui pridie*, dum dicit *elevatis oculis*, quando hostiam et calicem elevat; hæc enim respicit, donec deponat; in fine ad *Benedicat vos omnipotens Deus*. Sic ex *Missali*, in ritu servando in celebratione missæ, per tot.

(9. In missa sacerdos oculos demissos tenet, dum accedit, vel recedit ab altari. Quocumque se vertit ad populum. Sub utroque *Memento*. Post consecrationem pleurumque conjiciuntur in hostiam, nisi occurruntur in legendo. Sic ex *Missali*, *loc. cit.*

ODIUM.

bene vero ob imperfectum animi consensum, seu indeliberationem actus; odium autem inimicitie erga proximum potest esse veniale, tum ob imperfectum animi consensum, seu indeliberationem actus, tum ob parvitatem materiæ. — 10. Odium abominationis erga Deum est de genere suo peccatum mortale; erga proximum autem interdum licitum est, et laude dignum. — 11. Affertur ratio primæ partis. — 12. Affertur ratio secundæ partis. — 13. Cavendum tamen est, ne fiat ex vindicta, aut inordinate contra ordinem charitatis. — 14. Affertur ad id propositiones damnatæ. — 15. Odium suscitatur rixas, et universa delicta operit charitas. — 16. Odisse quem læseris proprium humani generis est. — 17. Alia ad rem remissive. Vide *Addit.* in fine.

malum est. Est in re communis. (4. Odium qualitatis, seu abominationis, est illud quo personam aversamus non secundum seipsam, sed secundum suam malam qualitatem, quatenus ipsa est nobis, vel alteri, aut commun. noxia. Est in re communis.

(5. Odium personæ seu inimicitie non repetitur formaliter in Deo, quia Deus non odio habet creaturam, ut creaturam, cum de illo dicatur *Sapient. II: Nihil odisti*